

Adroddiad i:	Pwyllgor Archwilio Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	17 Rhagfyr 2015
Aelod / Swyddog Arweiniol:	Aelod Arweiniol Gofal Cymdeithasol (Gwasanaethau Oedolion a Phlant) / Pennaeth Gwasanaethau Cefnogaeth Gymunedol
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr y Gwasanaeth: Ardal y Gogledd/ Rheolwr Tîm Cefnogi Pobl/ Rheolwr Gofal a Chymorth Tai
Teitl:	Gwasanaeth Cefnogi Byw'n Annibynnol (SIL)

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn am gynnydd SIL i gwrdd â'r angen am gymorth sy'n gysylltiedig â thai i bobl hŷn ar draws y Sir, yn ystod yr hinsawdd ariannol bresennol o gyfyngiadau parhaus a'r angen i'r Cyngor gyflwyno arbedion.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Cytunwyd yng nghyfarfod mis Medi 2015 o'r Pwyllgor Archwilio y byddai adroddiadau ar SIL yn parhau i gael eu dwyn gerbron cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio Cymunedau yn y dyfodol, hyd nes hysbysir fel arall, er mwyn galluogi aelodau i fonitro cynnydd SIL wrth ddiwallu anghenion cymorth sy'n gysylltiedig â thai i bobl hŷn ar draws y Sir.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Argymhellir:

- Bod cynnwys yr adroddiad hwn yn cael ei ystyried a bod yr Aelodau yn rhoi sylwadau fel bo'n briodol
- Bod adroddiad manwl llawn pellach yn cael ei ddwyn gerbron y Pwyllgor Archwilio ynghylch y buddion posibl o gymryd ymagwedd symlach integredig tuag at reoli SIL, Ail-alluogi a'r Gwasanaeth Gweithiwr Cefnogi Iechyd a Gofal Cymdeithasol (HSCSW).

4. Manylion yr Adroddiad

4.1 Mae SIL yn cael ei ariannu'n llawn gan y Grant Cefnogi Pobl, a ddarperir yn uniongyrchol gan Lywodraeth Cymru ac mae wedi bod yn destun Adolygiad Gwasanaeth Cefnogi Pobl llawn o eleni, a arweiniodd at gynllun gweithredu sy'n cynnwys cyfanswm o 21 o argymhellion dros 6 Maes Canlyniad. Mae'r Uwch Swyddog SIL wedi bod yn gweithio gyda'r Swyddog Contract ac Adolygu CP, a adolygodd y gwasanaeth, ar ddatblygu a gweithredu cynllun gweithredu. Bydd gwaith yn parhau nes bod yr holl argymhellion wedi cael eu darparu a'u hymgorffori cyn cyhoeddi'r contract newydd fis Ebrill 2016.

4.2 Ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn, nid yw Llywodraeth Cymru yn gwybod manylion y setliad cyllid gan San Steffan ar gyfer 2016/17. Bydd gan y "setliad" effaith uniongyrchol ar y Gyllideb Cefnogi Pobl ar draws Cymru a maint y Grant Cefnogi Pobl a ddyfernir i Sir Ddinbych. Mae Llywodraeth Cymru wedi dweud y bydd y Gyllideb Cefnogi Pobl yn cael ei lleihau gan swm debygol o fod rhywle rhwng 10% a 30%.

4.3 Fel Darparwr Gwasanaeth CP mawr gyda Chontract Cefnogi Pobl cyfredol gwerth £547,962 y flwyddyn, mae wedi bod yn rhesymol i ragweld toriad sylweddol i gyllid SIL fel o 1 Ebrill 2016 ac i baratoi ar gyfer hyn drwy archwilio ymlaen llaw sut y gellid lliniaru effaith toriad arwyddocaol o ran diogelu darparu gwasanaethau rheng flaen ar gyfer defnyddwyr gwasanaeth.

4.4 Mae'r opsiynau sy'n cael eu hystyried yn cynnwys y posibilrwydd o osod SIL, Ail-alluogi a'r Gwasanaeth Gweithwyr Cefnogi Iechyd a Gofal Cymdeithasol (HSCSW) o dan strwythur rheoli Cefnogi Annibyniaeth yn Ninbych newydd wedi'i alinio, a allai o bosibl leihau costau gorbenion rheoli yn sylweddol ac felly darparu rhywfaint o sicrwydd ar gyfer darparu gwasanaethau rheng flaen.

4.5 Byddai cynnig o'r fath yn gweld pob un o'r tri maes gwasanaeth yn aros yn annibynnol o'i gilydd, a fyddai'n helpu o ran monitro perfformiad, atebolrwydd ariannol ac, yn bwysicaf oll, dealltwriaeth defnyddwyr gwasanaethau, ond dylai hwyluso mwy o integreiddio rhyngddynt a thrwy hynny yn darparu gwasanaeth cyffredinol o ansawdd gwell, am gost gyffredinol llai.

4.6 Mae angen gwaith pellach i benderfynu ar ddichonoldeb llawn gweithredu strwythur rheoli wedi'i alinio, ac asesu'n llawn effaith hyn ar ddarparu gwasanaethau o safbwynt y defnyddiwr gwasanaeth. Mae'r arwyddion cynnar yn awgrymu gellid lleihau costau rheoli blynyddol SIL, sydd tua £144,000 ar hyn o bryd, i tua £95,000.

4.7 Yn anochel, hyd yn oed gyda dull lliniaru darparu gwasanaethau rheng flaen i reoli gostyngiad mewn cyllid CP SIL, bydd yna dal effaith ar nifer yr oriau cefnogi y gall y gwasanaeth ei ddarparu – er, bydd yr effaith hon yn cael ei lleihau trwy fabwysiadu model rheoli fel yr un sy'n cael ei archwilio.

4.8 Ar hyn o bryd mae SIL yn darparu 394 awr o gefnogaeth yr wythnos, sy'n sylweddol llai na'i ofyniad cytundebol o 614 awr yr wythnos. Er gwaethaf y galw hwnnw, mae SIL yn debygol o dyfu wrth iddo ddod yn fwy adnabyddus, drwy lafar gwlad a marchnata mwy ffurfiol. Yr arwyddion yw, yn seiliedig ar niferoedd presennol, yw y byddai'r galw yn dal i gael ei ddiwallu ond gyda llai o gapasiti; wedi'i helpu'n rhannol gan yr ethos Ail-alluogi tanseliol o ymyrraeth â ffocws am gyfnod cyfyngedig o amser gyda'r nod o hyrwyddo annibyniaeth.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd y prosiect hwn yn cyfrannu at gefnogi Cynllun Corfforaethol Sir Ddinbych 2012-2017 yn y meysydd canlynol:-

- a. Mae pobl ddiamddiffyn yn cael eu diogelu ac yn gallu byw mor annibynnol â phosibl

- b. Sicrhau mynediad at dai o ansawdd da. Mae'r prosiect yn chwarae rhan allweddol wrth gyfrannu at atal digartrefedd ar gyfer pobl ddiamddiffyn.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Ar gyfer 2015-16 cost SIL i'r Grant Cefnogi Pobl yw £547,962. Gan ragweld toriad sylweddol mewn arian Cefnogi Pobl oddi wrth Lywodraeth Cymru i Gyngor Sir Ddinbych, mae darpariaeth wedi ei wneud, o fewn Cynllun Comisiynu Lleol CP Cyngor Sir Ddinbych, i leihau cyllid SIL yn 2016/17 i £411,000. Bydd creu strwythur Rheoli SID integredig wedi'i alinio yn lliniaru effaith y toriad hwn ar ddarparu gwasanaethau rheng flaen.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) a gynhaliwyd ar y penderfyniad? Dylai'r templed AEC wedi'i lenwi gael ei atodi fel atodiad i'r adroddiad.

Dros y blynyddoedd diwethaf mae'r cynigion i ailfodelu'r Gwasanaeth Wardeniaid i wasanaeth daliadaeth niwtral wedi eu cynnwys yng Nghynllun Gweithredol Cefnogi Pobl ac, yn fwy diweddar, yng Nghynllun Comisiynu Lleol Cefnogi Pobl y cynhaliwyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb arno.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

8.1 Mae'r newidiadau i'r Gwasanaeth Wardeiniaid Tai Gwarchod i greu SIL, yn unol ag argymhelliad Llywodraeth Cymru, wedi cael eu hystyried yng nghyd-destun y Cynllun Comisiynu Lleol Cefnogi Pobl (a elwid gynt y Cynllun Gweithredol Cefnogi Pobl) ers 2009. Ymgynghorir ar y cynllun comisiynu lleol gyda budd-ddeiliaid, defnyddwyr gwasanaeth a'r pwyllgorau archwilio.

8.2 Yn adroddiad mis Medi i'r pwyllgor Archwilio, nodwyd "Yn ystod yr adolygiad, bu i'r Swyddog Contractau ac Adolygu gyfwrdd â defnyddwyr gwasanaeth ac roedd tystiolaeth i awgrymu nad oedd defnyddwyr gwasanaeth yn deall beth oedd y newidiadau a pham eu bod yn angenrheidiol. Amlygwyd hyn i Reolwr Cefnogi Byw'n Annibynnol yn ystod yr adolygiad, a gadarnhaodd bod y gwasanaeth Cefnogi Byw'n Annibynnol wedi cynnal ymgynghoriad helaeth â defnyddwyr gwasanaeth a budd-ddeiliaid trwy gydol y cyfnod pontio. Bydd y gwasanaeth SIL yn parhau i fynd i'r afael â'r pryderon hyn wrth iddynt hyrwyddo'r gwasanaeth ymhellach.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Bydd cost unrhyw fodel darparu gwasanaeth ar gyfer y Gwasanaeth Cefnogi Byw'n Annibynnol yn ddibynnol ar lefel y grant Cefnogi Byw'n Annibynnol fydd ar gael a'r model darparu fydd yn boddhau gofynion y grant.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Y brif risg yw i'r Grant Cefnogi Pobl gael ei leihau fwy na'r disgwyl, gan greu sefyllfa lle bydd angen gwneud gostyngiadau pellach i'r gyllideb SIL. Bydd yr adolygiad o drefniadau rheoli yn lleihau'r perygl hwn, ond efallai y bydd angen lleihau ymhellach nifer yr oriau o gefnogaeth uniongyrchol a ddarperir.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Erthygl 6.3.3 o Gyfansoddiad y Cyngor yn nodi'r pŵer Archwilio o ran datblygu ac adolygu polisi.

Swyddog Cyswllt:

Pennaeth Gwasanaethau Cefnogaeth Gymunedol

Ffôn: 01824 706654